

Komunikat BBN

Główne tezy raportu na temat bezpieczeństwa sieci przesyłowych energii elektrycznej w Polsce.

Główne tezy raportu na temat bezpieczeństwa sieci przesyłowych energii elektrycznej w Polsce.

I. Kształtowanie polityki dla sektora elektroenergetycznego w Polsce - rola Ministra Gospodarki, Ministra Skarbu Państwa i Urzędu Regulacji Energetyki

Polski system prawny nakładając na Ministra Gospodarki (w praktyce organem wykonawczym polityki energetycznej jest Urząd Regulacji Energetyki) obowiązek dbania o bezpieczeństwo energetyczne, daje mu ograniczone możliwości realizacji powierzonych obowiązków. Choć zgodnie z prawem odpowiada on za realizowanie polityki energetycznej, to jednak należące do Skarbu Państwa spółki energetyczne realizujące zadanie przesyłu energii pod względem nadzoru właścicielskiego podlegają Ministrowi Skarbu Państwa. Kompetencje Ministra Gospodarki w odniesieniu do tych spółek ograniczają się do sprawowania nadzoru merytorycznego. Takie ułożenie stosunków właścicielskich utrudnia realizację nałożonych na Ministra Gospodarki obowiązków. Aby zwiększyć efektywność zarządzania spółkami będącymi Operatorami Systemu Przesyłowego należy zatem rozważyć wyposażenie Ministra Gospodarki w instrumenty umożliwiające sprawowanie nad nimi realnego nadzoru.

W praktyce istniejący system prawny kładzie większy nacisk na tworzenie konkurencyjnego rynku energii, niż na zapewnienie bezpieczeństwa i niezawodności dostaw.

Nie są realizowane zapisy ustawy prawo energetyczne oraz rządowego programu dla elektroenergetyki, które nakazują, aby Operator Systemu Przesyłowego był właścicielem połączeń transgranicznych. Istotne z perspektywy bezpieczeństwa energetycznego linie: Polska - Białoruś i Polska - Ukraina należą obecnie do innej, przeznaczonej do prywatyzacji, spółki.

II. Bariery prawne w realizacji inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym

W obecnym stanie prawnym brak jest regulacji dedykowanej infrastrukturalnym inwestycjom o znaczeniu ponadlokalnym. Tym samym polskie spółki odpowiedzialne za rozbudowę infrastruktury przesyłowej - nie tylko elektroenergetycznej, ale również gazowej i naftowo-paliwowej - ze względu na istniejące bariery prawne nie są w stanie skutecznie i szybko realizować inwestycji istotnych dla bezpieczeństwa państwa.

Realizacja planów rozbudowy infrastruktury przesyłowej energii elektrycznej, zwiększająca bezpieczeństwo energetyczne kraju, możliwa będzie po przyjęciu ustawy likwidującej bariery prawne przy realizacji inwestycji liniowych o znaczeniu ponadlokalnym. Brak takiej ustawy - z uwagi na opóźnienia inwestycyjne oraz brak możliwości modernizacji niektórych odcinków linii przesyłowych - istotnie zwiększa niebezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego w Polsce.

III. Problem kolizji inwestycji infrastrukturalnych z obszarami Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000

Inwestycje infrastrukturalne są blokowane przez nierozstrzygnięty spór wokół obszarów specjalnej ochrony przyrody Natura 2000 i tzw. shadow list.

Dla skutecznej realizacji inwestycji liniowych przez PSE-Operator S.A. konieczne jest zakończenie sporu o tzw. shadow list (określenie statusu prawnego listy organizacji pozarządowych) i precyzyjne wyznaczenie obszarów Natura 2000 tylko, wyłącznie w oparciu o zweryfikowane przez Ministerstwo Środowiska dane naukowe. Poprawy wymaga również współpraca w obszarze informacyjnym w programie Natura 2000 pomiędzy Ministerstwem Środowiska a spółkami energetycznymi, realizującymi inwestycje liniowe.

IV. Bezpieczeństwo sieci przesyłowych w kontekście zadań administracji publicznej w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej (IK)

Bezpieczeństwo sieci przesyłowych wzmocniła by realizacja zapisów ustawy o Zarządzaniu Kryzysowym (ZK) wprowadzającej zintegrowane, ponad resortowe ujęcie kwestii ochrony infrastruktury krytycznej (której elementem są sieci przesyłowe) oraz pogłębiającej i precyzującej rolę Ministra Gospodarki i Prezesa URE w tym zakresie.

Wdrożenie ustawy o ZK wymaga przede wszystkim powołania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB), co jest warunkiem dla przygotowania i realizacji Krajowego Planu Ochrony Infrastruktury Krytycznej (KPOIK), istotnego także dla bezpieczeństwa sieci przesyłowych energetycznych. Podjęcie działań przewidzianych w ustawie ma znaczenie dla bezpieczeństwa sieci przesyłowych w dwóch wymiarach. W wymiarze pierwszym podjęcie wykonywania ustawy o ZK daje możliwość skuteczniejszego, bo zintegrowanego i ponad resortowego, podejścia do sprawy ochrony infrastruktury krytycznej (a zatem i wchodzących w jej skład sieci przesyłowych). Jednocześnie realizacja ustawy pozwoliłaby na pogłębienie i większe sprecyzowanie roli Ministra Gospodarki i Prezesa URE jako centralnych organów administracji rządowej, które odpowiadają za sprawy związane z zapewnieniem bezpieczeństwa dostaw prądu. W wymiarze drugim, wdrażanie ustawy o ZK pozwoliłoby na wprowadzenie jednolitych i obligatoryjnych dla administracji państwowej zasad współdziałania administracji publicznej z właścicielami oraz posiadaczami samoistnymi i zależnymi w zakresie ochrony sieci przesyłowych jako obiektów infrastruktury krytycznej. Odnośnie drugiego punktu niewątpliwie wskazane byłoby też kontynuowanie działań tymczasowych do czasu powołania RCB podjętych przez poprzedni rząd, tj. np. forum publiczno-prywatne.

V. Bezpieczeństwo i stan techniczny systemu elektroenergetycznego

Infrastruktura techniczna Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) jest przestarzała i niedoinwestowana. Świadczy o tym brak nowych inwestycji w zakresie budowy sieci przesyłowych energii elektrycznej w ciągu ostatnich 20 lat. Istotny problem stanowią, jak wskazują operatorzy, kradzieże elementów sieci przesyłowych. Konsekwencje tych zjawisk wielokrotnie przewyższają wartość skradzionych dóbr.

Na poziomie technicznym ryzyko wystąpienia awarii systemowej skutkującej przerwą pracy systemu elektroenergetycznego na danym obszarze można ograniczyć poprzez podejmowanie na bieżąco rozwojowych decyzji inwestycyjnych, np. poprzez bieżącą konserwację elementów systemu, stosowanie najwyższych standardów jakościowych urządzeń elektroenergetycznych funkcjonujących w systemie, budowę nowych sieci przesyłowych na obszarze kraju oraz połączeń z systemami elektroenergetycznymi innych państw. W celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznych do polskich aglomeracji konieczna jest realizacja programu inwestycyjnego przez PSE-Operator S.A., w szczególności budowę linii 400 kV. Zagrożeniem dla przedmiotowych inwestycji są bariery prawne, które uniemożliwiają szybką budowę linii przesyłowych w Polsce.

VI. Połączenia transgraniczne KSE z systemami innych państw

Istniejące połączenia międzysystemowe, w sytuacjach awaryjnych, w znaczący sposób nie zwiększają bezpieczeństwa energetycznego kraju w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną. W perspektywie średnioterminowej, uruchomienie połączeń z Białorusią i Ukrainą (tzw. ściana wschodnia), wydają się najbardziej skutecznym działaniem, które pozytywnie wpłynie na bilans krajowego systemu elektroenergetycznego. Realizacja tego postulatu wymaga przeniesienia własności linii transgranicznych na rzecz PSE-Operator S.A. – aktualnie linie te stanowią własność grupy PGE S.A.

W perspektywie średnioterminowej, uruchomienie istniejących połączeń na ścianie wschodniej, tj. z Ukrainą i Białorusią, wydaje się najbardziej skutecznym działaniem, które pozytywnie wpłynie na bilans krajowego systemu elektroenergetycznego. Głównym atutem modernizacji istniejącej infrastruktury (w porównaniu z tworzeniem nowej) jest możliwość przeznaczenia mniejszych nakładów finansowych. Projekt modernizacyjny charakteryzuje się też krótszym czasem realizacji. W celu wykonania projektu modernizacji i uruchomienia połączeń transgranicznych na ścianie wschodniej, konieczne jest rozwiązanie sporu między PSE-Operator S.A. a PGE S.A., który dotyczy kwestii własności linii oraz ich wartości. Połączenia z operatorami niemieckim i litewskim mają na celu zamknięcie tzw. pierścienia bałtyckiego, co oznacza umożliwienie pełnej integracji państw bałtyckich z wewnętrznym rynkiem energii elektrycznej Unii Europejskiej. Z tych względów zasadna jest terminowa realizacja projektów z VE-Transmission i innymi partnerami niemieckimi oraz Lietuvos Energija.

* * *

Celem raportu było przedstawienie najważniejszych, węzłowych problemów związanych z bezpieczeństwem sieci przesyłowych oraz wskazanie kierunków w jakich powinny iść uzdrawiające sytuację rozwiązania. Ogólna analiza sytuacji dokonywana w raporcie winna być pogłębiona o szczegółową, całościową diagnozę dotyczącą zapewnienia bezpieczeństwa ciągłości dostaw energii elektrycznej. Dlatego też Biuro Bezpieczeństwa Narodowego postuluje o wystąpienie Prezydenta RP do Najwyższej Izby Kontroli z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli w zakresie nadzoru organów państwa nad bezpieczeństwem sieci przesyłowych energii elektrycznej za okres za okres 2007 roku oraz pierwsze półrocze 2008 roku.

Przygotowało:

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego – Zespół Doradźny do Spraw Opracowania Raportu dotyczącego bezpieczeństwa sieci przesyłowych energii elektrycznej

[Tweetnij](#)